

Quins són els sectors més afectats pel conflicte d'Ucraïna?

El xoc econòmic que ha representat el conflicte bèl·lic a Ucraïna està tenint efectes negatius diferenciats sobre els sectors d'activitat de l'economia espanyola en funció de la seva intensitat energètica, de la seva exposició a determinades cadenes globals de subministrament i dels seus llaços comercials amb la regió.

El principal canal d'impacte és el de l'encariment dels preus de l'energia. Els sectors més intensius en energia són els més afectats de manera directa. En aquest sentit, destaquen el transport, la indústria auxiliar de la construcció, la pesca, la metal·lúrgia o la indústria química (vegeu el primer gràfic).¹ A més del preu de l'energia, també han repuntat els preus d'una gran part de les primeres matèries (metalls industrials i productes agroalimentaris) als mercats globals. En efecte, Rússia és un gran exportador mundial d'alguns dels principals metalls industrials, com el pal·ladi (el 28%), el níquel (el 20%) i l'alumini (el 9%).² Malgrat el volum reduït de les importacions d'aquestes primeres matèries procedents de Rússia, l'augment dels preus internacionals d'aquests metalls encareix les importacions de primeres matèries i de productes intermedis que fem d'altres països. A través d'aquest canal, les indústries més afectades són la metal·lúrgica, la fabricació de productes metàl·lics, de material elèctric i de maquinària, i també la indústria de l'automòbil, de manera que s'afegeix més pressió als problemes que arrossega de l'any passat. A més a més, Ucraïna compta amb diverses fàbriques de components de l'automòbil, la qual cosa afecta el subministrament en les cadenes globals de valor, i és un

exportador principal de gasos nobles, com el neó, clau en la fabricació de semiconductors.

El sector agroalimentari també s'està veient molt afectat per l'augment dels preus de les primeres matèries agrícoles (pinsos i fertilitzants) i de l'energia, que ja exhibien una marcada tendència alcista abans de l'esclat del conflicte.³ També preocupa que es produeixi un desproveïment de certs productes procedents de l'anomenat «graner d'Europa». En efecte, el sector agrari espanyol presenta una alta dependència en alguns subministraments en què Rússia i Ucraïna tenen una elevada quota de producció mundial, la qual cosa implica més dificultats per substituir-los per altres productors a curt termini. En concret, el 63% de l'oli de gira-sol, el 30% del blat de moro, el 19% del sègol i el 8,6% dels adobs minerals (fertilitzants) que Espanya va importar el 2021 provenien de la regió. L'encariment de les entrades agràries repercuteix de forma directa sobre els productes agroalimentaris, com els carnis i els lactis, i també afecta el conjunt de la cadena agroalimentària, inclòs el sector HORECA.

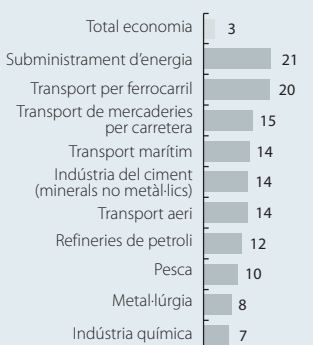
Per pal·liar aquesta situació, el Govern ha aprovat un pla de xoc amb mesures per un import de 6.000 milions d'euros per atenuar l'augment dels costos energètics (rebaixa del preu dels combustibles de 20 cèntims per litre) i ajudes directes per als sectors més afectats (agricultura, ramaderia, pesca i transport de mercaderies i de passatgers). A més a més, s'estableix una nova línia ICO de 10.000 milions d'euros per als sectors més afectats i s'estendrà el venciment dels ja concedits.

Pedro Álvarez, Javier Ibáñez de Aldecoa i Judit Montoriol

Espanya: estructura de despeses per sectors

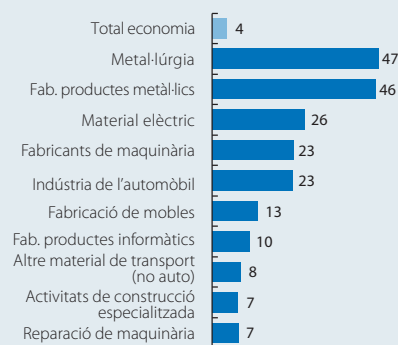
Despesa en energia

(% sobre la producció total de cada sector)

Despesa en minerals metàl·lics i productes derivats

(% sobre la producció total de cada sector)

Despesa en productes agroalimentaris

(% sobre la producció total de cada sector)

Notes: Es considera consum energètic la despesa en coc i en productes de refinament de petroli, energia elèctrica i gas manufacturat. Els productes derivats de minerals metàl·lics exclouen la maquinària i els béns d'equipament metàl·lics. Els productes agroalimentaris inclouen tant els productes no elaborats (propis del sector primari) com els elaborats (propis de la indústria alimentària).

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

1. L'impacte final sobre el sector dependrà, en gran part, de la seva capacitat per repercutir l'increment de costos en els preus de venda. En qualsevol cas, cal tenir en compte que aquest nou xoc energètic es produeix en un moment en què els marges empresarials ja estaven molt pressionats.
2. Dades del 2019 de l'Observatory Economic Complexity (OEC). Durant el primer mes des de l'esclat del conflicte, el preu del níquel ha augmentat el 43%; el del pal·ladi, el 7,7%, i el de l'alumini, el 6,1%.
3. Segons l'índex de preus dels aliments de la FAO, el preu dels aliments va augmentar el 28% el 2021.